

papirlapokat remegő ujjakkal maga elé fektette a márvány asztalon. Sápadt, finom arcán fájdalmas felhő suhant el, amint kérdezte:

— Ugy-e csodálkozik, hogy ez az egész? Langyos lira, Nekünk csak ezt lehet inni. Rabok vagyunk.

Tünődve néztem rá. Nekünk szabad volt inni mindent. Tulságos sokat szabad volt inni, de akkor hirtelen fájdalom rohanta meg a szívemet s mélyen a török szemébe néztem:

— Ó, nem jobban, mint mi! — sóhajtottam felé.
— Csak a mi bajunk az, hogy nem tudjuk, hogy rabok vagyunk.

A török bólintott s ajkai újra suttogták, amit annyiszor hallottam Konstantinápolyban, de soha sem hallottam Budapesten.

— *Türklar, madsarlar, kazdaslar.* (Törökök, magyarok testvérek).

S a keze átnyúlt az asztalon a kezem felé.

Már késő este volt. A bekcsik, az éjjeli örök kopogtak nehéz, vasas botjaikkal a hepehupás utcai kövezeten s messziről a kutyák üvöltése hallatszott. A kávéház, szabadon lobogó, félnék, halovány lángjával az április langy, illatot bontó éjszakája ölelkezett.

— Szabadok leszünk egyszer és . . . és találkozunk — susogta a fiatal török s halovány arcában mély fényvel ragyogott a szeme.

Azóta husz esztendő telt el. Minket, őket letiportak s újra kezdünk eszmélni. A serájok áporodott illatát rég elűzte a Marmara, szabad, friss lehe. Mi is nyitogatjuk a szemünket, hogy merre vannak a barátaink, testvéreink. Az öreg hodsák már sirbatértek s Ejub rózsáinak illatát új emberek lehelik be.

— Szabadok leszünk egyszer és találkozunk . . .

A magyarságot most senki sem tarthatja vissza attól, hogy ősi, véri együtt érzéseket fölismerjen s szeretettel, megértéssel melengessen.

Távol Kelet, méla, titokzatos szeme várakozón néz felénk, öléből rég kiröppent turáni fiára, nyugati rácsok mögé került, szabad lelkeinkre. Mi lesz velünk?

Közömbösen, nyugati elhagyatottságunkban, vakarcs népek pökhendiségétől meggyalázva tovább nem nézhetjük vakon népek felénk táruló ölelő karját.

Ha faji öntudatunk felébred, széles, beláthatlan horizont nyílik meg előttünk, amerről az erő, a nap jön: Kelet felé.

Pásztor József.

ÉBRED A FALUM.

A piruló nap ragyogó, piros
Sugárnyilakat nyilaz az ébredő
Föld zöld keblére, a felhősíkos
Égre, mely most óriás cifra ernyő.

Lustán ásítanak az ákácok,
Hófehér ajkukról nehéz illat száll.
Kicsiny házuk kapujában állok
S nézem, hogy élénkülnek a házak már.

Lányok mezitláb, szőkék és barnák,
Üdén s kacagva sietnek a kutra
S ajkukat fésülő rózsák takarják.

Mint vándor állok itt, ki készül útra
Alkonyal s reggelre újra visszatér
S lelkében a falu szűz magánya él.

Ifj. Horváth János.

Tavaszi ég alatt.

. . . Hátrasimitotta homlokáról a szőke szép haját, tele lélekkel nézett a lány kékes szemébe s aztán hirtelen, égő, erős csókkal visszacsókolta a lány boldog mosolyát. A vér, amely sötétén kavargott ereiben, oly sötétre festette kábult agyában a világot. Aztán felugrott, magára hányta köpenyét és — mondhatatlan jól esett neki a levegőnek szegni forró, fájó homlokát . . . Nem nézett vissza, lehunytt, szomorú szeme előtt rettentő harcok születtek. . . Ment . . . Ezzel a csókkal bácsút kellett vennie hosszú időre, ez a csók kellett, hogy vizsgálja, ruhája legyen, kellett pajzsul a Szegénység, a kopottság ellen . . . Határtalan erőt érzett az ajka forródságán, amely a szívébe szaladt. Áldozatos szerelme vitte — s másnap egy levél várta legénylakása tarkavirágos asztalterítőjén: „Édes . . . haldoklik a szobám . . . ! Édes, nincs levegőm” . . . Forró fején majd összetörték az ujjai. Szívéből szemébe szökött a könny.

— Tanulni, tanulni, mert szegény s mert — szeret! . . . Tanulni — és nem érezni soha meleg ételt, . . . kopott ágyon édeset álmodni, rongyos cipőben, foltos kabátban nem szegénykezni — virágok láttán, virágok illatán mosolyogni tudni s mindig érezni, hogy az arcába röhög a pénztelenség . . . Aligvacsorájához, amely ebédje is volt, csomagocskát hozott a posta, hosszú, vékony csomagot. Mikor felbontotta, zöld pázsitpárnán megcsókolta lázas arcát egy harmatos piros székfü . . . Egy papírszeletkén egy szó: „Szüntelenül.”

Arcára borult, az asztal keményébe vágta a homlokát, érezte, hogy lassan körülengeli a virág mélységes tiszta, édes parfümje, körülöleli lágyan és hatalmas melle szakgatva szívta, itta a piros virág vágyát, álmát — a csókok emlékét, — kicsi szoba imádságos csendjét, csókba fulladó rövid mondatokat. Megrettenve ugrott fel: ne tovább!

Nem lehet gyilkosa leányálmoknak, nem lehet könnyű lélekkel imádott lelket a nyomorgás útjára vándortársul venni! Nem, nem, még várni, meg verni kell az Élet arcát, még meg kell ölni a szemébe nevető ördögét a nagy, szomorú Szegénységének! Tudás kell, hatalom, pénz, pénz, sok, sok . . . És visszavert minden támadást, a véreből támadt minden lázadást. Vissza az agyával, amely harcolva ivott a könnyek ezer betűjéből . . . Ment, sietett ki a mezők gyönyörű csöndjébe — s ott a búzatáblák mellett — valahonnan, a lelke legmélyebb zugából valahogyan felszaladt egy könnycsepp a szeme barnaságába . . . Tudta, ha nem is várta: a lelkéből a nyomorúságon született e gyöngy: anyja a nélkülözések s apja: a tudnivalóság, az Erő . . . Végtelenül boldognak érezte magát, Istenhez közel megtisztult a vére, az agya, a szeme, a szíve . . . Körülötte napsugaras szoba édes, tiszta, csodás levegője élt, a szobáé, hol az Anyja beleszülte minden tisztelet kristálykövekként övezte gondolatában azt a szőke leányhomlokot, melynek sima, magas íve alatt olyan a kék tükre a léleknek, mint a pacsirta-imádságos nyárhajnali égbolt. A születő reggel sugárzó szépségében felemelt barna fejében bizó fényvel tüzelt föl az életsugár . . . Fel az Isten felé, a hívó magasba — a szívét szerette volna határtalan boldogságban fel, az egekig emelni, az Isten elé tartani . . . Aztán lehullott feje s ott az éjszakai-könnyes, harmatos búzatáblán az a rongyos ruha, az a nélkülözhető test a földre hajolt, oda hullott az égő homlok s imádkozott:

„Olyan vagy, mint a májusvégi búzatáblák, a lelkedben a tiszta szerelem Istendicséred pacsirtája boldogan dalol az ég kékjébe, a jövő felé — én, én a föld, az ősföld boldogan hajlok a lábad elé . . . Ma még szegény vagyok — kopott, Te teszel gazdaggá, általad terem a búza, az erő, a kenyér, az acélos vér . . . Szeretlek, szeretlek, megyek . . . Győztem!”

És elindult májusi búzatáblák közt, tavaszi ég alatt.

Beöthy K.

Csonka Magyarország — nem ország
Egész Magyarország — menyország!